

MAGYAR POLGÁR

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 frt. —
Félévre	8 frt. —
Évnyegyedre	4 frt. —
Egy óra	1 frt 50.

HIRDETÉSI DIJAK:

Ötször hasábozott garmondor, vagy fordítottan ára 6 kr.
 Nagy hirdetéseknek kedvezmények.
 Minden hirdetés után 30 kr. bélyegletet külön számítatik.
 NYILTÉR:
 Soronként, vagy annak helye 25 kr.
 BEJÁRÓK:
 Hírharangban soronként 1 frt.

A „Magyar Polgár” egyes számainak ára 7 kr.
 Névtelenül beküldött közlemények nem közölhetők, ismeretlen
 kézről jött börtönreleveleket nem fogadjunk el.
 Használatlan kéziratok nem adóznak vissza.

SZERKEZTŐSÉGI IRODA:

A Lyceum-személyében
 (hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.)
 KIADÓ-HIVATAL:
 A Lyceum-személyében központi irodájában, Kötér gr. Teleki Domokos-ház
 (hová az előfizetési pénsek, hirdetések, nyilatkozatok intézendők.)

Koaliciók.

I.

(.) Kivált az uborka-szezonban nem egyszer jut a szegény újságról oly helyzetbe, hogy tépelődései közepett több cikornyát firkál az „unterlag“-ra, mint betűt arra a szűzférségű papírnylevre, mely előtte fekszik, s a melyet a köteles vezércikkkel török-szakad be kell tölteni.

Az emberi életben a haláltól kezdve fel az uzsoráshitelezőig mindenki prolongál, mindennel ki lehet egyezni, hogy várakozzék; csupán a szedőgyerekek nem. Ez ha egyszer kimondta a végzetes szót, hogy „kérek kéziratot”, e perczen a leghatalmasabb publicista is, ki kormányokat buktat s ujakat teremt, meg kell hogy hajoljon, nincs mentség sem menekülés. A „kézirat“-nak muszáj meglennie, tekintet nélkül arra, hogy az európai viszonyok szolgáltatnak-e anyagot, hogy a lap első hasábját politikai ezikkkel illendően el lehessen látni.

Ha beáll néha ez a szomorú apály, az újságrónak csak két utja van, melyeken a szorultságból kiszabadulhat.

Vagy összekonfundálja magát Európa kancellárjaival, s fontoskodva jósol „küszöbön álló” eseményekről (melyek azonban csak az ő fantáziája küszöbén állanak), — vagy leszáll a kávéházi politikuskor modoráig, s a netalán elébe röpkedő szunyogot fel kombinálja elefántá.

Ez idők szerint két nagy kombináció járja az európai sajtóban, két légvár, fölépítve hatalmas légoszlopokban, oly gondosan s látszólag oly tömören kivire, — mintha nem is az volna soruk, hogy az első gyöngye fuvalom szétfújja őket a semmiségbe.

E kombinációk két európai szövetségről mesélnek, melyek egyfelől osztrák-magyar-német, másfelől orosz-francia-olasz részről kötöttek.

Az osztrák-magyar-német szövetség kombinációját a gasteini találkázások kelték életre, s harcziás színezetét a német-orosz viszony meghidegülése adta meg.

A mennyiben a két hatalom egyöntetű működéséről van szó a külügyekre nézve, — az a gasteini összejövetelek előtt is megvolt, állván mindkettő a berlini szerződés alapján, s lévén mindkettőnek nyíltan vallott elhatározása, hogy a congressus határozatait végre kell hajtani. Még eddig a dolgok menete nem tette szükségessé, hogy e tekintetben kényszer-eszközökhöz folyamodjanak; ha pedig szükségessé tenné, — a mi nem valószínű — akkor sem kell rejtélyesen, kéz alatt külön szövetekezniök, mert a signatarius hatalmak együttes feladata lesz majd, netalán nehézségeket az utból félrehárítani.

És Anglia szoros érdeklődése véllük, Németország sokoldalú kötelezései a berlini szerződés ügyében — mér magában ezek is fölöslegessé teszik a túlzott gondoskodást, hogy extra szövetségi kötések veszélyek ellen, melyek azokivül, hogy másokat is ép úgy érdekelnének mint bennünket, — tényleg még nem is léteznek.

A kombinációk a gasteini találkázások által oly állapotot akarnak megteremteni még ezután, mely a berlini szerződés létrejötte óta már meg van. A mi pedig a puszkaporszagot illeti, a mit némelyek Gastein körül éreznek, ezt kétségkívül az a kényszerűség hozta orrukba, melyet cikkünk elején elég meghatóan vázoltunk.

Az orosz-francia-olasz szövetséggel a szláv lapok ijesztgetik azokat, a kik épen meg akarnak ijedni.

Egy tekintet a politikai viszonyok

ra meggyőzhet mindenki arról, hogy ily koalíció teljesen lehetetlenség.

Föltéve, hogy a francia kormány megszegné a berlini szerződést, a mely föltévére azonban senkinek sincs joga, — alig hihető az, hogy a köztársasági Franciaország kalandos vállalkozásba bocsátkozzék, és sokat emlegetett revanche-háboruját oly körülmények közt kezdje meg, midőn Németország mellett még másik két hatalom: Anglia és monarchiánk volnának érdekelve.

Hogy pedig Olaszország lépjen oly szövetségbe, mely a németek ellen irányul, — ilyen kombinációra az eddigi olasz politika semmiféle támpontokat nem nyújt, még akkor sem, ha az osztrák-magyar monarchia áll Németország mellett.

Hogy az oroszok szeretnék a hármas koalíciót, — no már ez bizonyos. És mert jól esik kellemes ábrándokat hajhászni, ha még oly lehetetlenek is, — ez indokolja a muszka sajtó mulatozását az orosz-francia-olasz szövetség eszméjével.

Egyebekről, a mik a koalíciók eszméjével kapcsolatban vannak, egy következő cikkünkben.

Külföld.

Ulaszországból egy levelező a következő kalandos híreket írja:

Abban a helyzetben vagyok, hogy önnek nevezetes és teljesen hiteles híreket adhatok, melyekből az olasz lapok természetesen egy hangot sem árulnak el. Jelentetted, hogy a nagy hadgyakorlatok, melyeknek Nápoly és Coprano között kellett volna megtartaniok, nem tartanak meg és a már összevont csapatok ismét széthelyeztetnek, mert a hagyomány nagy mértékben kezdett dühöngeni. Egész határozottsággal mondomhat önnek, hogy a dühöngő betegség miatti aggodalmaknak egyáltalában semmi közük a tett rend-

szabályokhoz; a hagyomány nem volt erősebb mint e vidéken rendesen lenni szokott. A hadügyminiszterium tökéletesen ismerte az ottani helyi egészségügyi viszonyokat, midőn elhatározta, hogy a hadgyakorlatokat ott tartja meg. A tábort felosztásának valódi oka a fegyelem felbomlásának szomorú esete, mely ott előfordult. Egy köztársasági érzelmi gyalogszázad egy monarchikus érzelmi századra lött; mindkét részen voltak halottak és sebesültek, mert a harc igen élénk volt. Természetesen azonnal megtétezt minden intézkedést, hogy az eset elhallgattassék és ezért nehéz a részleteket megadni. Mindazonáltal remélem, hogy mindent meg fogok tudni és azonnal értesitem önt.

A középázsiai kérdéssről a következőket írják a „Polit. Corr.”-nek Pétervárról:

Az angol sajtó, közönség és kormány izgatott a teke-turkomanok ellen indított expedíció miatt. — Az angolok attól félnek, hogy az orosz csapatok megszállják Mervet. Az angol hírlapok zajából azt lehet következtetni, hogy valami nagy vár ez a Merv, vagy legalább is elöretolt megerősített stratégiai hadállás. Pedig Merv egyszerű oázis pusztában, a hol víz és némi növényzet is van, a melyet ezért szívesen keresnek föl a karavánok. Minthogy azon a vidéken védekezniök kell a karavánoknak a rabló törzsek ellen, egészen közönséges és primitív föld-sánczokat emelnek. Ilyen föld-sánczokkal van körülvéve Merv is. Az orosz kormány több ízben kijelentette Angliának, hogy nem szándékozik megszállani ezt a pontot, de mindenkor, valamint a legutóbbi esetben is, föntartotta cselekvési szabadságát arra az esetre, ha a turkomanok megfektetése czéljából egészen Mervig kellene előnyomulnia.

De nem itt rejlik a kérdés sulypontja. A londoni cabinet határozottan kijelentette, hogy Afganisztán függetlenségét nem akarja sérteni, és így a berlini szerződés megkötése után conventióra lépett Oroszország Angliával, és az 1869. és 1875. évi megállapodás szerint rendezték középázsiai viszonyait. E conventionak alapelve az, hogy Afganisztánt működési körén kívül esőnek mondotta ki Oroszország, Anglia pedig elismerte annak függetlenségét. Afganisztánon innen és túl föntartotta cselekvési szabadsá-

gát a két hatalom és megígérték, hogy arra fognak törekedni, hogy ne támadjon villongás a kabuli emir és a középázsiai kánok közt. Ez aztán békét kötött Anglia Afganisztánnal, a mely illusorussá teszi Afganisztán függetlenségét és angol tartománynyá teszi azt. Az emittet conventio tehát megsemmisített. — Azt nem lehet tudni, hogy fölvetette-e már az orosz kormány ezt a kérdést, de az föltehető, hogy rövid idő alatt új szerződés fog létrejönni a két ázsiai birodalom közt, és hogy Oroszország ezen szerződés föltételeire nézve engedékeny és barátságos lesz.

A német-orosz viszony meghidegedésének okai közt felemlíti a „Polit. Corr.” pétervári levelezője az is, hogy Bismarck herceg az orosz érdekeket sértő kereskedelmi politikát követ legujabban, továbbá az orosz és a német lapok közt kifejlődött polemát, a melyet az utóbbiak kezdtek. Az orosz kormánynak észre kellett vennie továbbá, hogy a nemzetközi bizottság német tagja, a ki eddig orosz barát magatartást követett, hirtelen majdnem minden kérdésben Oroszország ellen fordul. Mindebből ha nem is fesszül, de sajnos helyzet keletkezett. De az idézett tudósítónak oka van azt hinni, hogy alkalmas fölvilágosítók már javították a viszonyokat és Manteuffel tábornok varsói utja is azt bizonyítja, hogy a régi barátságos viszony ismét helyreállott.

Novibazár.

A novibazári kerület megszállásáról hosszú cikket közöl a „Standard.” Az irántunk barátságos angol kormány ezen lapjából érdeemesnek tarjuk idézni a lényeges helyeket.

„Oktalan volna, — írja a lap — ha a tavalyi „vérelen bevonulás” által leromlott illusio után nagyon biznék valaki új operatív békés sikerében. De vannak olyan jelek, melyek hiányzóttak Bosznia megszállása alkalmával, a melyek igazolják azon reményünket, hogy barátságos érzelmekek fogják fogadni Novibazárban a császár csapatjait.”

Ezután elmondja a „Standard,” hogy a berlini szerződés után még jobban bosszankodott a porta látszólagos barátjaira, a kik nem mentették meg egészen, mint nyílt el-

TÁRCZA.

A botesi és korabiai római gyarmat és temető.

— LUKÁCS BELÁTÓL. —

Erdély aranyvidékén, 4200 lábnyi magasságban, az erdélyi Ércz hegységnek ugyszólva kellő közepében fekszenek a Korabia és a Botes nevezetű hegyek. Tejükörül belátható nemcsak a regényes és változatos gazdag Érczhegység, de fél Erdély. Távol a Retyezát, a szászvárosi és szebeni havasok hófedett tetői csillámlanak, tovább a tordai s bihari hegyek és a tarandí Vulkán szegélyezik a láthatárt. Körülöttünk ezer hegy és ezer völgy, rengetegek és kultivált völgyek, kopár sziklahegyek és dolgos, sürgős városok és községek. Jól láthatjuk a Detonátákat, a vulkanikus képződésnek ezen érdekes példányait; a Kirnik és a Letye nevezetű hegyeket, melyek Verespatak fölött emelkednek s melyeket ezredévek óta összerissestúrtak az aranykutatók. Megkülönböztethetőek — hogy csak a főbb völgyeket érintsem — a Maros, az Ompoly, az Aranyos és az Abrudvizeknek völgyei. Beláthatunk hat vármegyét és az ezer változatokban gazdag táj bőven kárpótol az út fáradalmait.

A Korabia és a Botes aranytartalmu hegyek. Kiegészítő részeit képezik azon gazdag aranytartalmu hegycsoportnak, melyet a nagyjáig Csetrás, a zalatnai Bráza, a verespataki Kirnik és Letye és az offenbányai hegységnek jelölnek meg. Mintegy 500 ember dolgozik ma is a Korabiában és mintegy 200 a Botesben; keresik az aranyat és rendszerint találnak is, hol többet, hol kevesebbet. Ez képezi keresetforrásukat. Pedig régideje, hogy bányászoknad-

e két hegyben. A rómaiak bányászokadásának egyszerű nyomai láthatók itt. A Korabia s a Botes oldalain egy virágzó gyarmat lehetett hajdan.

Kultiváltabb és lakottabb volt akkor e vidék, mint ma; — mert elhagyott s vadon, melyet csak legelésző juhnyájak s egy egy kőbor bányász látogat. A régi kultúra, a régi élet nyomain csak a figyelmes kutató vizsgálom akad meg. — a laikus közönségesen halad el a dombok és kőrakások között s nem tudja, hogy egy hajdan virágzó gyarmat és temető fölött jár.

Pedig — a nyomok után itélve — itt a Korabia és Botes oldalán lehetett a Daciák is hatalmukba került rómaiaknak, egyik legnagyobb bányásztelepjük. Hol most a hegygerinczen egy egyszerű fakereszt áll, messziről megjelölve már a Korabia és Botes hegység nyergét, — annak tájékán nagy népes gyarmat lehetett hajdan, mely elborította a két hegynek egész déli lejtőjét. S a gyarmat fölött emelkedett a Korabia, melynek aranyát óriás erőfeszítéssel kutatták fel. Felülről, a csucsról ketté vágták a hegyet. Egy óriási mély szakadás jelölt most is ezen roppant munkálatokat. Tavak és vízvezetékek nyomai láthatók a szakadás két szélét képező hegyoldalon, melyek segítségével szétbontották a hegy aranydus sziklatömegeit. A mit ma lópor és dinamittal teszünk, akkor úgy látszik a tavakba felgyűjtött víz erejével eszközölték.

Hogy a rómaiak bányászokdáltak a Korabiában — az eddig is tudva volt. A régi római Dácia történetét és hátrahagyott emlékeit tárgyaló munkák tesznek némi említést a Korabiáról; de archeologiai irodalmunkban e környék még nincs ismertette s a történetbuvár előtt itt hálás tér kínálkozik.

Jó szolgálatot véleik tenni a szakirodalomnak, midőn kétrendbeli kutatásaim eredményét közlötteszem.

A mult év nyarán ásatásokat eszközöltem e helyen, ennek eredményéről a történelmi társulat ülésén s a magyar tudományi akadémia által kiadott „Ar-

cheologiai értesítőben” a következő jelentést tettem:

„A 4266 láb vagy 1348 méter magas Vulkoj hegyet, a valamivel alacsonyabb Botessel lankás hegygerincz köti össze. E hegygerinczről, valamint a Botes és Vulkoj tetőről, az erdők már rég elpusztultak, buja legelő van a lankásabb hegyoldalon, mely azonban tele van szász és szász túrzás és régibb felhagyott bányák omladékaival.

„Midőn e hegyoldalon jártam, Heský János nyugalmazott tengerészhadnagy, ki már gyakrabban járt e vidéken, figyelmeztetett mintegy 60 kis halomra, melyek a hegygerincz oldalát elborították. E dombok körülbelül egy méter átmérővel bírnak, egy méter magasak, szabályosan kereknek, s közepe mindenkinek kissé be van süppedve; valamennyi közül azonban kimagaslik egy nagyobb, szintén egészen szabályosan kerek halom, mely nagy, szabálytalan terméskövek halmazával van borítva.

„Meglehetősen ismervén e vidék régi történetét, tudtam, hogy az ezzel foglalkozó munkákban a Korabia s a Botes környékén talált római emlékekről van ugyan szó, de egy valóságos nagy régi temetőkezőről nem tetetik említés; kezdtek tehát érdekelni e halmok. Kérdezősködtem a vidék népénél, gondolva, hogy a románajku bányász-nép, mely e vidéken él, tán bir némi sejtélemmel e temetőkezőről, habár legalább egy tömörrege, vagy egy hagyományos monda alakjában is. Azonban sejtelmemet, hogy talán e dombok alatt sírok vannak, a leghatározottabban kétségbe vonták, állítván, hogy itt erdő volt valaha s a hatalmas törzsek gyökerei által fölfogott s a víz ellen megóvott föld képezte e halmokat.

„A dombok szabályos nagysága és egyenlőségét való szabályos, mondhatni egyforma távolsága azonban ellentmondott e felfogásnak, bár képtelenségnek nem látszott.

„Valóságatlannak látszott azon fölvetés is, hogy e dombok úgynevezett turzások. A közönséges bányászok között ugyanis azon babona van elterjedve, hogy ha álmában a hegy egyik vagy másik helyén lángot lát kitörni; ott aranyat talál; másnap aztán el-

megy a bányamunkák a megálmott helyre s elkezd ásní, — néha talál is valamit, mert a hegy aranytartalmu, leg többször azonban nem talál semmit, csak meddő követ. Ezer és ezer ilyen vajúás borítja a Botest és Vulkojt, ezer meg ezer ilyen kőhányás utal a babonás hitre. Az emittet dombok szabatsósága és az ily műveletnél elkerülhetetlen kőhányásnak (a már emittet egy nagyobb halom kivételével) teljes hiánya azonban nem mutatta valószínűnek ezen fölvetést sem.

„Elhatároztuk tehát Heský tengerészhadnaggyal, ki szintén kiváló érdeklődést tanúsított — hogy egyikikét e domboknak felásatjuk. Egy alkalommal részt vevén a Rómer Flóris úr által rendezett érdei ásatásokban, voltak némi gyakorlati ismereteim arra nézve, hogy a lehető vigyázattal és óvatossággal fogjunk munkázni.

„Kikerestem egy egészen épnek látszó dombot, melybe egész hosszában északra délre egy árkot vágtattam. Az első kapavágások után meggyőződötünk, hogy emberi kéz által felhordott dombbal van dolgunk, a föld egészen porhanyó volt s közönséges — de nem nagy — kődarabokkal vegyes. Egy lábnyi mélységben már némi csekély szénnyomokra találtunk. Még egy lábbal lejjebb ásva, a domb kellő közepén az eddigieknél nagyobb szabálytalan közönséges kődarabokat emelt ki a bányamunkák csákányja. Alig emelttük ki ezeket, egy terjedelmes, a nedveség által tömörre vált s zénrétegre akadunk. Köröskörül a földet gondosan eltávolítva, kifejtettem nagy vigyázattal az egész szénréteget. A réteg egészen kelet felé fektült, mintegy 6 lábnyi hosszúságban, és 1 1/2 lábnyi szélességben. Vastagsága 2 1/2—3 hüvelyknyi volt és még emberi kéz által én előttem meg nem bolygattott. Megállapítván ekként kiterjedését, kiemeltük apródként az egész réteget. Apróra megvizsgálván tartalmát: nagymennyiségű szenet, elszenesedett csontdarabokat és apró cseréptöredékeket találtunk.

„A szénréteg alatt ismét egy réteg szabálytalan szén és koromtól fekete terméskövel, az egyes darabokon a láng nyomait tisztán ki lehetett venni. Ezeket is kiemelttém, a csakány már ösföldet ért, me-

lyet emberi kéz még meg nem bolygattott. V további ásatás fölösleges volt.

„A lelet, annak körülményei, a közvetlen szemlélet azon fölvetésre jogosítják, hogy a földszinten legelőbb is közönséges nagy kődarabokból egy tűzhelyet csináltak, a felrakott falhalmazra réá fektették a hullát hosszába kelet felé, reá ismét néhány kődarabot raktak s mikor elhamvadtt, odahordott földdel beborították.”

Ezen jelentésemet nagy érdeklődéssel fogadták a jelenvolt régészek és történetbuvárok. A lelet körülményeiből azonban nem lehetett megállapítani, hogy vajjon római korbeli sírokkal, vagy a római kor előtti barbar sírokkal van-e dolgunk. Elhatároztam tehát a kutatások folytatását s újabb ásatásaim eredményét a következőkben foglalom össze:

Idei augusztus havában ugyancsak Keský Jánossal felásatunk több sírt. Valamennyinél ugyanazon jelenségek mutatkoztak, mint a tavalyi felásottnál. I. porhanyó földből felhántó domb, bizonyos mélységben az emberi testnek megfelelő szén és csontreteg. De sikerült egyuttal több tárgyat is felszínre hoznunk. Találtunk több obulusi rézpénzeket, melyeket azonban a rozsdá annyira megevett, hogy lehetetlen a veret kibűgészni. Az egyik sírban találtam egy kisebb cserépbögrét, egy fazekat, három korsót, némelyik elég jó állapotban.

Érdekes volt egy második sír. Tíz lábnyi mélységig kellett lemennünk. Ott volt a máglyahely, bevájva a hegyoldalba, s tíz lábnyi magas dombot emeltek reá. Ebben a sírban a hont és szénréteg közt találtunk egy obulusi rézből, két nagy vasszeget; három agyag korsót, melyek közül egyik egészen ép; egy igen szép művi cseréplámpa töredéket; egy másik egészen ép lámpát, melyeknek alján tisztán olvasható e név „Faor”^{*)}; továbbá egy ércztükört, két fülbevalót és egy melltűt.

Legérdekesebb a leletben a lámpa s a tükör. A lámpa szépművi s alakjára nézve teljesen hasonlít azokhoz, melyeket Gyulafé-

^{*)} Érdekes, hogy egy Faor nevezetű bánya ma is van a Korabiában, valamint a Korabia alatt elterülő Bucsum községben ma is élő család név

lenségeire. A bégek ellenszögöltek a keresztény idegeneknek, de a portan nemcsak kibékítette őket, hanem alaposan lehet állítani, hogy bátorította őket. Sőt az orosz ágensek is közreműködtek a boszniai lázadás szításában mert mind a két hatalom szívesen nézte azon állam zavarát, a mely vér nélkül akarta használni fordítani az ő véres harcukat. „Most azonban nincs okunk annak fölvetésére, hogy a portát jelenleg is az akkori igazgató és boszulló szenvedély lelkesíti, és a vegyes bizottság természeténél, a mennyiben a szultán és a császár általólólól van egyzersmind alakítva, nem tevésheti el békítő hatását a lakosságra, ha még oly engesztelhetlen is az. De azért csak elhamarkodva ítélnék, ha azt jövendőlnők, hogy ez a második megszállás egészen minden zavar nélkül fog végrehajtatni.”

„Azonban a novibazári szandák megszállása mégsem volt kikerülhető, és e lépéssel közeledünk a berlini szerződés teljesítéséhez. Az orosz csapatok kiürítették a Balkán-félszigetet, az osztrák csapatok benn vannak Boszniában és Herzegovinában és készülnek megszállani Novibazárt. Így Ausztria öröket állít föl azon tartományokban, a melyeket Oroszország teremtett, és olyan közvetlen és tekintélyes befolyást lesz képes azokra gyakorolni, a mely nem fogja előmozdítani az orosz érdekeket.”

E lépés egész Európának és így Bismarck hercegnek beleegyezésével is történt. Ezért gyűlölik az oroszok a német kancellárt és Ausztriát.

„Ausztria és Oroszország közt lévő nagy antagonizmus volt a keleti kérdés egyik főtenyezője. Lord Derby kijelentette, hogy a keleti kérdés utolsó sava ez lesz: „nekünk birnunk kell Konstantinápolyt,” és ez a mondas most is oly igaz mint akkor, midőn kijött.

Most tehát, miután látják az oroszok, hogy létrehozták Bulgáriát, Szerbiát és Keleti-Ruméliát, a nélkül, hogy végleges szövetséget köthettek volna ez országokkal, és ugyanakkor kettőzött óvatosságra adtak okot Ausztriának, még attól is tartanak, hogy ezental a szárazföldön is el lesz vágva az ut a török fővárosba.”

Ennek következtében majd a Fekete-tengerre, majd a Dardanellákra vetette szemét Oroszország, programjukra írva e tengerszoros szabadságát. „Némelyek azt hiszik, hogy kétséges nyereség ez országra nézve, hogy Oroszország figyelme elfordítottat a Dunától és a Hellespontusra irányoztatott, pedig nem lehet sajnálni, hogy megtörtént ez a változás az északi hatalom terében. Ha egyszer elegendőleg el lesz torlaszolva a szárazföldön Oroszország konstantinápolyi utja, ez ország (Anglia) nem fogja mehéznék találni, hogy a vizen is megakadályozza az oroszoknak Konstantinápolyba való jutását.”

Irja továbbá a lap, hogy Szerbia, Románia, Bulgária, Kelet-Rumélia, sőt Albánia és Görögország mostani határai sem véglegesek. Ha az új alakulások következnének be, nem Szerbia lesz a nyertes. Ha e fejedelemségek szerződést akarnak kötni maguk közt, Európa nem fogja makacsul ellenelni, kivéve, ha muszka vagy pánszláv államok betöltésére célozna. Törökország és Európa is élénk érdekléssel tekint a déli tartományok fejlődésére, ha ezeknek önálló létele szarmazhatik belőle. És ezzel összefüggésben a következő szavakkal végzi be cikkét a „Stan-

dard”: „Ugyanez okból kelt anyai érdeket Bosznia és Herzegovina megszállása, és épen azért kísérik oly figyelemmel Ausztria előnyomulását Novibazárba. Európa keleti részében még nem állott helyre a tartós egyensúly. Ha megállja helyét a török kormány, akkor meglesz a megoldás legközelebbi útja. De a szultánnak nyilvánvaló gondatlan gyöngegsége és minisztereinek javithatlanu corrupciója kényszerítheti Európát, hogy más tényezőkre és többet ígérő eshetőségekre fordítsa szemeit.”

A fogarasi ménésbirtok és ménestelep.

(Vége.)

Már korábban, mindjárt a felelős miniszterium működése kezdetén érezték a földművelési miniszterium illető szakosztályában egy kizárólag hegyi fajokat kultiváló ménés felállításának szükségességét.

Ménésügyünk avatott vezetője, Kozma Ferenc miniszteri tanácsos apránként gyűjtögette is ahhoz az anyagot, hogy mielőtt Lázár Jakab fogarasi erdőmester kezéből az uradalom átvették Gradwohl tábornok és ő már kész programmal álltak fel a szakosztályban.

Kozma m. tanácsos ismert buzgalmán csakhamar sikerült a felvetett eszmét végleges megoldásra juttatni, hogy hogy 1873. január 1-re Lázár Jakab személyében, kinek szakértelme, helyismerte és kiváló tapintata az átvétel alkalmával tün fel különösebben, az újonnan szervezett ménésbirtok igazgatóját is nyert s megtették a ménés elhelyezését az előkészületek.

Az anyaménés Alsó-Szombatfalvára telepítették, mint a hol a b. Bruckenthal család okserűbb gazdálkodási rendszerre már eleve nagyobb számú és jobb minőségű helységeket juttatott e célra az igazgatóság kezébe.

A kastély és mellékhelyiségei mindazon által alig nyújtottak hajlékot a tisztikarnak és a loistállókak ut a szolgálati, mint a tenyészlovak és növendékcikók részére merőben unjonan kellett előállítani.

A mellett az évjáratok ugy osztattak be, hogy az 1-3 éves cikók A. Ucsán s a korosabbak 4 életévig Lupsa, Kuczulata, Alsó-Felső Komána, Alsó-Felső Venicze és Páro községek határaitban elterülő erdőségek hegyi legelőin megszokva az idő viszontagságait, edzett hegyi lovukal legyenek alkalmazhatók bárhol e hazában.

A megfelelő laktanyák és istálló, ugy szintén a nyári tanyahelyek mindenütt nagy gyorsasággal, tervszerű beosztásban és kitünő minőségben lettek Lázár I. igazgató által a földművelési miniszterium által késztesen utálványozott költségvetésben előállítva, úgy hogy az 1874-ben a Szombatfalvára megtelepített ménés első évjáratát Ucsán 1875-ben fölállítható volt, 1876-ra a komána-veniczei korosztály tehát minden évjárat megkapta otthonát s jelenleg szép reményekre jogosítólag gyarapodik a ménésállomány.

E ménés rendeltetése azon keleti származású anyagot nemesisit és szaporítani, mely után hegyes vidékeinkre jó nyerges és könnyű hámos lovat lehet nevelni s ebbeli jellegénél fogva „fogarasi hegyi ménés” néven

is emlegetik. A kanczák vemhes és meddő állapotukhoz képest külön ménesekben helyeznek a Szombatfalvától dének egész a hevesok lábáig kiterülő gyönyörű téren, hol ide legkörr, tiszta havasi patakok vize s a legfinomabb selymes réti fü kinnálja magát. Telen a szabad legelőről istállóba kerülnek s ekkora már a csikókat is nem szerint elküldöitve helyezik el, hogy két éves korukban A. Ucsára s azután F. Venicze Komána, illetőleg Lupsa erdeiben a zordabb égaljhoz is hozzászoktassák.

Az így nyert nyers anyag egy része azután ismét visszakerül Szombatfalvára, hogy a ménés állományának szaporítását eszközölje; a más részt pedig a közönség rendelkezésére bocsátja az állam, hogy ott idomítás által különféle czélokra felhasználhassanak.

Hogy a vásárló közönség igényét és izlését máris sikerült kielégíteni: azt fényesen bebizonyítja az első árverezés eredménye. A faj iránt nyilvánvaló nagyobb kereslet és magas vételár pedig előreláthatólag a vidék földművelésénél is növelni fogja a tenyészési kedvet, meg fogja honosítani a jobb tartást és nagyobb kímélést s ily uton nemcsak a satnyult vásári árak száma ritkul, hanem tementes jövedelmi felesleg is remélhető. Mint-hogy pedig a Dunafejedelemség s hadsereg kiváló mérvben épen az itt tenyésztés alá vont fajt igénylik; valóban üdvözölünk kell kormányunkat, hogy a mostani nehéz finansziális viszonyok közt is lankadatlan erélyvel és áldozatkészséggel gondoskodott az új ménés szükségleteiről.

A ménés életbejuttatásával egyidejűleg felállítottat a ménésparancsnokság, melyre jelenleg gróf Pálffy örnagy van alkalmazva, kinek rendelkezésére állnak egy kapitány, két főhadnagy, egy főorvos, egy számvivő hadnagy, egy főállatorvos, három gyógykovács egy számvivő örmerter, három örmerter, két vezető, nyolcz tizedes, 33 ménés-katona, 6 tiszti szolga, 6 szekerész, 6 első oszt., 3 másodoszt. szekerész és 25 csikós, tehát 100 egyén. E személyzet fölállásánál Szombatfalva, míg Ucsán, Komán, F. Veniczen a személyzet egy része van csak beosztva.

És itt nem kis meglepetéssel kell megjegyeznünk, hogy amár a ménestelephez szolgálatra beosztott tisztetek és huszárok nagyobb része magyar, s a m. kir. földművelési miniszterium kizárólagos rendelkezése alatt állnak minanyian, aménésparancsnokság (melynek élén ez idő szerint épen egy gr. Pálffy áll) működése ötödik évében sem tudja a német nyelvet nélkülözni s hivatalos levelezéseit olyavást azoa eszközöli, sőt még bélyegjezőin, pecsétnyomóin sem vette igénybe a magyar állami nyelvet. Hogy ez a visszárs állapot honnan keletkezett és miért türtek meg, nem tudjuk, de azt remélni merjük, hogy több hirlapi felszólalás tárgyává nem tétetik s a magyar kormány egy rendelkezése alatt álló hivatalnál nem engedi tovább a saját fenntartására egyrészt legkeletesebb bizonyítékának, a politikai nyelvnek mellőzését.

A ménés irtalom-igazgatósága Fogarason, mint a birtok központján állomásozó személyzetét képezik egy igazgató, egy miniszteri segédfogalmazó, 1 pénztárnok és 1 díjnok. A gazdasági kezeléssel Kománán 1, Fogarason A.-Szombatfalván 1-1 intéző s F. Veniczen A.-Ucsán 1-1 gazda van megbízva, kik mellett még 2 erdővéd s 15 erdőcsoz nyert alkalmazást.

Állandó munkások ugyan nincsenek, de a cselédség annak tekinthető s bérsei és kocsisai szolgálatra körülbelül 60 család telepített ki székelőföldről (nagyobbára Udvarhely- és Csikmegyéből) s a Brassóvidéki csángókból. Sajnos, hogy ezek közé selejtebb elemek is kerültek, kik a hagyományos személyi szorgalomnak és becsületességnek épen ellenkezőjére nyujtnak példát, pedig kívánatos volna, hogy a magyar elem előőrseül állandósuljanak ott meg s jó tulajdonságaik által más birtokok előtt is ajánlatossá tegyék a kitelepítést. Az uradalom észszerű gazdálkodása nemcsak a kincstári birtok jövedelmi emelkedésben van hivata az állam kormányt idefordított áldozatait kárpótolni, hanem még dúsabb kamatozatot ígér a földműves nép közé átszivárgó gazdasági műfogások és okserűbb gazdasági rendszer által, mi egyes gazdasági gépek utánzásában jobb fajú tenyészállatok és növénynek elterjedésében a rövid hat évi multhoz képest is örvendetesen észlelhető.

Az anyaménés 100 anyakanczára van tervezve, s már most 68 főre emelkedett, mely létszám épen a ménes nevelőjeivel s újabb vásárlásokkal folyvást emelkedik. Ott jártunkkor értesültünk, hogy a radautzi csángói ménésből vásárolnak közelebből egy anyakanczát, s első anyagát Lipizzáról kapt. Legtöbb utóda a híres Favornyak volt, melynek egyik hasonéví ivadéka a ménés legnagyobb büszkesége már is.

Miután a növendék csikók az évjáratokból kinöttek; mint említettük, sorsolással kerülnek s egy részük a közönségnek árusítottatik el. Ilyen árverezés folyt le ez év tavaszán N.-Szebenben meglepő szép eredményes s hasonlót remélhetünk most a kilátásba helyezett másodiktól.

A ménés tisztvisellete és a katonaság a földművelési miniszterium tárcájából nyeri ellátását, de a fogarasi uradalomtól megtérítés nélkül évenként 30 ezer frt. értéket nyer terményekben, ide nem érve a körülbelül hat ezer másra alomszalmat és öt ezer mérő zabot (4 1 frt 50 kr.), melyet azonfelül engednek át részére.

A ménésbirtok a most eszközölt beruházások és lelkiismeretes igazgatás mellett ide hátrább nemcsak saját költségeinek fedezésére lesz mind nagyobb és nagyobb mérvben képesítve, hanem a ménés terményszükségleteit is fedezi s jó legelővel ellátja, ha a lassujáratu birtokrendezési ügyek az illető hatóságok által egyszer keresztlyvitettek, akkor valódi mintagazdaságot is tüzhet,

hogy a vidék onnan példát véve, gyakorlatiabb gazdasági módszert vehessen át s addó képességeinek növelése mellett saját egyéni jöletét is üdvözen fokozza.

Addig is, míg ez végbemehetne, örülünk, hogy az erdélyi részek egyik jelentékeny keresetgató s lötenyészési ilyen kitünő faj meghonosításával emeltetik, s a kormány egész előszeretettel felkarolja illető közgeinek minden ide vonatkozó javaslatát.

Igy legközelebről a szarvasmarhatenyésztés terén is mintatetelet remélhetünk ide, mi ha megvalósulna, még nagyobb hállával telhetik el a földművelési és közgazdasági miniszterium iránt Erdély eme vidéke; mely geographiai fekvésénél, topographiai viszonyainál fogva egyaránt állattenyésztésben keresheti jövőjének és vagyonosodásának biztosítékát.

Kossuth Lajos levele

A következő levelet nagy hazánkfia a szegedi evangélikus egyház előjáróhoz intéte, kiknek kívánsága az alábbi sorok tartalmából kitünik. A levél a „Békésmegeyi Közlöny” szerint a következőleg hangzik:

Collegro (Al-Baraconne) aug. 15.

Tisztelt uraim!
Sietek mult julius 28 ról keltezett, de kezemhez csak tegnapelőtt jutott levelökre válaszolni.

Az ügy érdeke tartózkodás nélküli öszinteséget parancsol s azért nem lehet kifejezést nem adnom a felett sajnálkozásomnak, hogy az ügy, melynek támogatására önök fölcsólitának, ennyire elkésett. A szegedi szerencsétlenség példátlan mérvben felkeltötte a közérzetet világszerte. Ha önök az eleven érdeklődés perczet fölhasználják, nincs kétség benne, hogy segélykiáltásuk nem hangzott volna el jelentékeny eredmény nélkül.

Tartok tőle, hogy most már késő. A ki a szegedi szerencsétlenség alkalmából megakart hozni a felebaráti szeretet adóját, az már meghozta: a hur nem rezeget hosszú ideig; a dolog — azt lehet mondani — már leszállt a napirendről s felebaráti bizonyos, hogy azt bármely specialis érdeke alapján is újra napirendre hozni nagyon nehéz, ne mondjam lehetetlen. Minden dolognak rendelt ideje vagyon s ideje az ég alatt minden akarattal — mondja a Prédikátor — és bizony jól mondja.

A fölöl mindenesetre meg vagyok győződve, hogy ha önök akár az én ajánlásomtól kísérve, akár a nélkül, csak egy általánosan „Anglia protestáns nemzetéhez” — fordulnak eső szavakkal, szavak el fog hangzani, mint a pusztaban kiáltó szava.

A mi mindenkéhez szól, az senkihez sem szól.

Emlékeztetlek önöket, hogy még a példátlan szerencsétlenség első benyomása alatt is, egyesek buzgólkodására volt szükség, miszerint a közérzetet konkrét alakot vegyen fel. — Most — már — ily későn — arra nem lehet számítani, hogy egy általános felszólítás elég lesz az kieszközölni, hogy egyes emberek az önök ügyé: Angliában oly buzgósan felkarolják, mint a londoni Lord Mayor, a „Figaro” Párisban stb. — a szegedi ügyet felkarolják.

Önök most már — nézetem szerint — sikert csak úgy remélhetnek, ha in specie vallásos érdekek előmozdításával foglalkozó protestáns testületekhez folyamodnak.

Sok ily testület van Angliában, Skóciában, köztük olyanok is, a melyek nagy pénzerevel rendelkeznek. A feladat az: meg tudni, melyek azon testületek, melyektől remélhetni? hol van, s kikből áll igazgatóságuk? mily uton-módon lehet hozzájuk férni? ki az, a kinek pártfogását előzetesen biztosítani szükséges, miszerint az ügy kellőleg bevezethetőség? Szóval először meg kell találni a „könyörület ajtaját” s csak aztán „zörgetni” rajta.

Önök felszólítanak engem, hogy legyek a megzörgetésben segítségükre. Mondanom sem kell, hogy a mit s a mennyit tehetek, szívesen megteszem, de kötelességem önöket öszintén figyelmeztetni, hogy életmódom és viszonyaim oly sajátosságok, miszerint az én segítségem bizony nem sokat ér.

Több mint 18 éve, hogy Angliát elhagytam. Nagy idő ez! S azóta én semmi összeköttetésben sem vagyok Angliával. — Azóta egy új nemzedék lépett annak helyébe, melylyl én ott egykor viszonyban állottam. — Ez új nemzedéket én nem ismerem s az nem ismer engem, legfőképpen csak nevemet ismeri — mint egy hagyományos mythos, melylyl neki esténként a szülők regelték a kandalló tüze mellett. Igaz ugyan, hogy e hagyomány még most is eleven Angliában — csodálatosra eleven; itt-ott még most is akad elvonultságom dacára alkalmam azt tapasztalni; — fiainak, kik a világban forognak, még gyakrabban. Hát biz az igaz, nekem Angliában még most is sok jó akaratú barátom akadhat, a baj csak az, hogy én nem tudom, kik azok? és hol vannak? — Azok, kiket barátainak tudtam s kikkel viszonyban valék, egy elhaltak, vagy elvesztettek szemem elől s én a mai Angliáról annyira semmit sem tudok: hogy nagyon megvolnék akadva, ha csak egy levelet is kelenne írnom Angliába, — nem tudnám kinek, nem tudnám hová írjak.

Hát bizony nekem nem kis utánjárásomba fog kerülni, míg csak az iránt is tisztába jövök, hogy van-e valamely ut-móddal, melylyl önöknek segítségükre lehetek; megkísérlem a tájékozást.

Ferencz fia, egy Londonban székelő angol társaság itteni kémbányának igazgatója. Üzleti összeköttetésben áll angolokkal. Már tegnap írtam neki.

Közöltelem vele önök kívánságát s felkértem, szerezzen mielőbb megbízható érte-

sítést a fölöl, hogy melyek azon ajtók, melyeket felnyitás reményével lehetne megkövetni; s kikhez kellene fordulnom, hogy önközve segítségükre lehessenek. Ez iránt én jókora kell lennem, mert ismétlem, amoda kiáltani „Anglia protestáns nemzetéhez” — nem gyakorlatias ezme. S én olyasmiből a miből a kudarcot előre látom, nem ajánlom.

Tudakozódásom eredménye fölöl tudósítani fogom önöket; időközleg pedig megkértem, legyenek szivesek engem egyházi közönségük száma — az egyházi szükségletek digi fedezetének módja s alapja — nemcsak, hanem hogy az árviz által szenvedett hányattal mint fedezendő szükségletek mennyisége értesíteni.

Engedjenek még egy figyelmeztetést: Forduljanak önök a Gusztáv Adolf egyházhoz s kérjék ki báró Radvánszky főlelkésúr pártfogását.

Fogadják tisztelt uraságotok nagyra csúlésemnek, öszintén jó indulatú szolgáló készségemnek s meleg rokonszenvemnek biztatását.

Kossuth.
A szegedi ágost. evang. egyházközség előjáróinak.

Thomay József, Horváth Lajos lelkész, felügyelő és Skultéty Sándor, gondnok uraknak Szegeden.

HIRHARANG.

Kolozsvárt, 1879. szeptember 6.

Halmainé asszony jutalomjátéka (A böregér) tegnapelőtt szép közönséget elől folyt le. A jutalmazottat a közönség sok taps, bokréta és koszorúkkal fogadta. Az előadás két felvonása meglehetősen élvezen folyt le; de az utolsó csak a gondviselés kezében volt, s jó szerencse, hogy az Erdélyi Marietta elkésésén kívül nagyobb botrány nem fordult elő. A jutalmazott elkövetett mindent szerepe érdekében; de az előadásból hiányzott: a régi két főalak Kreszár Sarolta és Kassai Erdélyi Marietta népdalok énekelt az estély alatt. Népdalok épen olyan eredetiek és éppolyan hatásúak voltak, mint mikor a cs. és katonai zenekarok csárdást huznak. Rá lehet ismerni a szándékra; de tánczolni bajos melettük. Az Erdélyi Marietta népdalait a dalok énekelt az estély alatt. Népdalok épen olyan eredetiek és éppolyan hatásúak voltak, mint mikor a cs. és katonai zenekarok csárdást huznak. Rá lehet ismerni a szándékra; de tánczolni bajos melettük. Az Erdélyi Marietta népdalait a dalok énekelt az estély alatt.

A Kolozsvári löversenyek élen a „Vadász és Verseny lapok”-ban néhány hét előtt egy meglehetősen léha cikk jelent meg, mely minden apropos nélkül lapunk szerkesztőjével is gorombáskodik. Mihelyt lapunk terengeni foja, reprodukálni fogják ez éretlen támadást s az ezt követő tájékoztatást feleletet. Magunknak is lesz hozzá kellőn egy-két szavunk.

A polgári társalkodó és könyvtára áttételet gróf Teleki Károly (gr. Mikó féle) belkőzépvezet 13. száma házához emelethe, és folyó év szeptember 6 tól a fennirt helyiség már rendelkezés alá bocsátatik. Ezen legrégibb polgári egyelet, mely újonnan és a kényelemnek megfelelőleg új teke és játszó asztalokkal számos hirlapokat rendeztetett be, a legmelegebben ajánljuk, valamint gazdag választékú könyvtára is felbírjuk az olvasó közönség figyelmét. Tekintve az előrehaladott időszoakat az újonnan beállani óhajtoknak azon kedvezmény nyujtatik, hogy ez év december hó 30-ig 3 forint rendes tagoknak felvétetnek, valamint ezen időszakra 1 frt. felzetése mellett a könyvtárt is igénybe vehetik. A beállani óhajtokat kérjük mielőbb jelentkezni Bogdán István alelnök vagy Tusek József pénztárnoknál.

A Kolozsvári kir. közjegyzői kamara folyó évi aug. hó 30-ik napján rendes közgyűlést megtartván a kamara választmányát következőleg alakította meg. Elnök lett Schilling Rudolf kolozsvári, titkár Dörgö Albert kolozsvári, választmányi rendes tagok lettek Matger József medgyesi, Dr. Lincz Ferencz brassói, M. Teller Dániel b. hunyadi, és pattagok: Tuzes Karácson deési és Duha Gerő samosújvári kir. közjegyzők. Legközelebről közölni fogjuk Schilling Rudolf szép elnöki beszédét.

A Kis Szamos vize, miután a meder hosszában szükségessé vált munkálatok a tervezettnél gyorsabban befejeztettek, nem az eredeti terv szerint a hó 9-én, hanem már 6-án, szeptember 6-án este 7 órakor medrébe vissza bocsátatik; miről a parti lakosok a szükségesség óvatosság megtartása végett értesítettek.

— Andrassy gróf érdemjelei. Andrassy gróf, a „Bohemia” összeállítását szerint,

ministersége alatt a következő kitüntetésekben részesült: Az aranygyűrűs rend és a Szt. István rend nagykeresztjének lovagja, Lovagja továbbá a porosz fekete sasrendnek, az orosz Andráss-rend nagykeresztjének és minden más orosz rendnek, az orosz Anunciata, a bajor Hubert-, a szász korona-, a württembergi korona-, a francia becsület-, a belga Lipót-, a görög megváltó-, a portugál torony és kard-, a badeni hűség-, a német-alföldi országlal-rendeknek. Végre a török I. gyémántos Osman-rend lovagja, a svéd szeján-rendnek, a Johannita lovagrend tiszteletbeli baillija, birtokosa a sziam első osztályú korona-rendnek és a persa sabnak gyémántkeretbe foglalt arckép díszítésének. Azonkívül a gróf altábornagy és első osztályú spanyol grand.

— **Kinevezések.** Vita Sándor marosvásárhelyi ítélőtáblai pótbíró és Lénáth Imre marosvásárhelyi kir. ügyész, a marosvásárhelyi ítélőtáblához rendes bírákká nevezettek ki.

— **Tisza Kálmán levele de Roys grófhoz.** Tisza Kálmán de Roys grófhoz, a francia szegély bizottság elnökéhez a következő levelet intézte: Gróf ur! Van szerencsém jelenteni, hogy megkaptam a 250,000 frankot, melyet ön a szegély árvízkarosultak számára küldeni kegyes volt. A rokonszenve fényes tanulmányt, melyet Franciaország a magyar nemzet iránt ezel is taustított, abban a csodálkozás és hála legbensőbb érzetét kelte fel. Szerencsésnek érzem magam, gróf ur, hogy ezt önnek, a szegély bizottság többi tagjainak, s minden francziának, kik a katasztrófa áldozatainak testvérkezét nyújtottak, tudtára adhatom. Remélhetőleg már a közel jövőben Szeged városa ki fog emelkedni romjaiból, s ezt részben Európának, s így Franciaországnak is köszönheti. Fogadjon szívesen Tisza.

— **A gyermektartás tárgyában** a semmitőség a következő döntényt hozta: A törvényes még el nem vált szülők tartásán különváltva élve s gyermekeik ellátásáról kellőleg nem gondoskodván, a legközelebbi rokonok meghallgatása után, ideiglenesen a gyámhatóság határoz. Semmiséget von maga után, ha a közigazgatási hatóság körébe tartozó gyermektartási ügy, a bíról eljárás tárgyát képezhető női tartás iránti kérelemmel egy keresetbe foglalható.

— **Lerrurier gróf, hazánk lelkes barátja** s a párisi segélybizottság elnöke, Zichy Mihálynak megígérte, hogy a telen meglátogatja Magyarországot. Lerrurier gróf, ki jelen a párisi magyar egyelet szentistván-napi ünnepélyén s ez alkalommal lelkes felkészítést mondott a magyar nemzetre, levelet is intézett Zichy Mihályhoz, melyben többek között ezeket mondja: „A minket ércsapások közepette, nagyérdemű elnök ur, vigaszom és örömmel volt az a nyílt és szíves fogadtatás, melyben önöknek részeselettem. Éreztem, hogy üdvkiáltásaikban az önök derék nemzete hangzottatta a kívánást, hogy: „Éljen Franciaország!” a mint meg lehetnek győződve, hogy én meg egész Franciaországunk tolmácsa voltam, midőn poharat emelve szívem mélyéből azt kívántam, hogy „Éljen Magyarország!” Vajha a nagy egek e kívánást teljesítenék. Egyetlen nép sem fog lelkesebben tapsolni, mint a francziák az önök boldogulásának, mely csak növelni fogja uralkodójuk dicsőségét, s ki teljesítendit gondviselésűr feladott. Kérem, legyen a párisi magyar egyesület előtt — ön, annak elnöke s ezen áldásos intézet valdó megteremtője, — változhatlan hálámnak tolmácsa.”

— **Cholera Magyarországon.** A „Pester Journal”-nak állítóg, „megbízható forrásból” következő táviratozók Tardoskéderről, Pozsonygyéből: „E hét folyamában négy cholera eset merült fel nálunk, melyek közül egy halál is a végződött. Két beteg meggyógyult, egy még beteg. A feltűnő jelenségek hányás, diarrhoe és görcsök. Az itteni lakosság nagyon izgatott, mert az ily esetekben szükséges gyors segítséget nékölözi.” E megdöbbentő hírre nézve, egy hiszszék elég arra utal, hogy most — dinnyesáson van, s az éretlen gyümölcsök élvezésének idejében ily cholericus tünetek gyakorik; komoly veszélytől tehát aligha kell tartani.

— **Mac-Mahon Temesváron.** A „N. T. Ztg.” szerint Temesváron az a hír járja, hogy Mac-Mahon egy hónap előtt Temesvárra érkezett s ott három hétig tartózkodott a legszigorubb incognitóban. Ottlétről csak egy szép hölgynek volt biztos tudomása. Érdekes tudni azt is, hogy a párisi lapok akkor azt beszélték, hogy a marsall titkos missióban Törökországba utazott.

— **Alfonz spanyol király házasságáról.** A spanyol király s Mária Krisztina főhercegnő esküvője Madrid legrégebb templomában, San-Isidoróban fog végbemenni. A fővárosi tanács ez alkalommal baviadialokat s más ünnepélyességeket szándékozik rendezni. A Palacelóban olyan elkészülteket tesznek, mintha a királyi udvar az egész szeptembert La Granjában szándékoznék tölteni. Az Orleans-család hercegei nem fognak részt venni az esküvőn, Izabella királynőről pedig, a minapi hírekkel szemben azt írják, hogy Párisban marad. Azon hir, hogy Paz és Eulália infansok a király menyegzője után Párisba küldetnének, nem bizonyul valósnak. A hercegek Madridban maradnak az asturiai hercegnőnél.

— **Férj, mint főnyeremény.** A temesvári német lap egy fiatal embertől a következő házassági tervet kapta: Egy 28 éves fiatal embert, ki kellemes külső, derék jellemű és meggyerő modor fölött rendelkezik, ki a természet minden lehető szép tulajdonnal felruházott vala, ha egy kis pénzzel meg lehetne adni a következő tervvel szándékozik e téren is szerencsés megállapítani: Egy sorsjátékot in-

ditványoz, melynél ő képezné a főnyereményt. Valamennyi fő nevelésű leány s fiatal asszony részvehet a sorsjátékban a következő feltételek mellett. A leányok, kik még nem haladták meg a 25 évet 3 frtot, gyermekük ha van 8 frtot fizetnek be. 25—30 éves leányok 6 frttal; ugyanily koru gyermektelen övezgek 9 frttal, ha gyermekük van 12 frttal vesznek részt a játékban s így tovább. A sorsjáték szeresekre és sorsjegyekre oszlik. A huzás idejéig később hoztak nyilvánosságra. A nyertes sorsjegye előmutatójára megkapja a fiatal ember kezét s azonkívül a sorsjegyek eladásából befolyt összeg felét, tehát 102,000 frtot. A nyertes személy, ha csak lehetséges, templomban fog véletlénél meg esküdni. Miután azonban lehetséges, hogy a nyertes nő nem rokonszenve a jövődó belivel, ez három havi megmondolási határidő enged, mikor aztán lemondhat a fiatal ember kezéről s csak az említett 102,000 frtot kapja, míg a fiatal ember kötelezve van azt elvinni, ki a sors vezet majd utjába. E sorsjátéknak két előnye van, hogy egyszerre két egyént tesz boldoggá s alapot terem, mely lehetséges teszi, hogy két oly egyén kösse össze jövőjét a házasság kedélye által, kik máskülönbben az örök egyedüliségre lettek volna kárhoztatva.

— **Az olasz királyné veszelében.** Margit olasz királyné, mikor mult hó 29-én est 8 órakor Velencében a tengeren sétahajózást tett, az „Italia” szerint nagy veszelébe fenyegette. A királyi dereglye, mely a mulató kertek felé vette útját, a della Veneta-Marina-hidnál a laguna-társulat egyik kis gőzcséval találkozott. A királyi csónak szabályszerűleg jobbra tért ki, a gőzcsé ellenben a helyett, hogy hasonlólt cselekedett volna, balra fordult, s egyenesen a királyi csónaknak ment. Az összeütközés okvetlenül megtörtént volna, ha a királyi csónak az utolsó pillanatban gyorsan félre nem tér. A királyné a legnagyobb nyugalommal folytatta sétáját a vizen.

— **Szerelmi tragediao.** Bécsben a napokban ismét tragikus eset folyt le. Körülbelül egy hete a 9-ik kerület egyik házában lakó Hase asszonynál egy fiatal pár vett lakást. A férfi 24 éves, Schmucker Zsigmond nevű építész, a leány Kolitsch Ida 18 éves. Hol ismerkedtek meg egymással, mióta élnek együtt, azt a vizsgálatok még nem derítették ki. Bizonyos az, hogy szük anyagi viszonyok között is éltek. Az asszonynak, ki nélt laktak, nem tudtak semmit sem fizetni, sőt ez azt kezdé észrevenni, hogy egyes tárgyai elvesznek. Lakóira gyanakodott. Egy nap fenyegette is őket, sőt rögtön rendőrt küldött. Mikor a megérkezett rendő a szerencsétlennek szobájába lépett, abban a pillanatban mérget vettek be. A leány rövid idő mulva holtan rogyott össze, a fiatal embert az előhívott orvosi segélynek sikerült megmenteni. Jóllehet itt a gyilkosság, hogy a fiatal ember kedvesét meg akarta volna mérgezni — gyanúja sem merül fel, Schmuckert a törvényességhez kísérték, mivel az által, hogy mérget hordott magával, életbiztonság elleni vétséget követett el.

— **Utban Hercegovinában.** Egy magyar tiszt írja Mosztárból f. hó 24-iki kelettel e sorokat: A tengeri ut négy napig tartott Triestből, Pola, Zara, Sebenico és Spalaton át. Klek török kikötőbe. Majdnem minden helyütt 3—4 óráig tartózkodunk és így alkalmam nyílt a nevezett városokat és ezek, régi időkől fennmaradt építményeit megtekinteni. Legnagyobb hatással volt reám Sebenico székesegyháza. Spalato főtemploma egykor Jupiternek volt szentelve, ez előtt fekszik a fekete porphyrból faragott egyiptomi Sphinx. Itt vannak Diocletian római császár palotájának maradványai. Klek kikötője leverő hatást gyakorolt reám. Borzasztó szikla sivatag, melyben se fü, se fa nem látszik. A kikötőben egy osztrák-magyar hadihajó fekdűt. Innen körhörd szekerem vittek odább egy új, borzasztó köves uton, hegynek fel, hegyről le, sziklahasadékok, tátongó mélységek mellett egész Matkovicsig, mely helység nem egyéb egy kőrakás-csoportnál, minden izlés nélkül durván egymásra helyezett kővekből álló házgyevegél. A lakosok marcona, vadtekintetű bosnyákok. Mostár sem külön, csak hogy itt a háznak nevezett kőrakások nagyobb számmal láthatók. Piszok és rondaság itt is ép úgy honos, mint a kisebb bosnyák helységeken. — Nekem Mislzokajobban tetszik, mint Mosztár. — Az utirajzok regejés fekvéséről, számtalan karcus minaretekről, festői öltözetekről beszélnek. Én mindebből mit sem láttam.

— **A megkegyelmezett kommunák visszatérése Franciaországra.** Vasárnap este Port Vendresben a halászkó azal a hirrel tértek vissza halászfutókról, hogy a sik tengeren egész határozottan felismerték a „Var”-t. E hir következtében a partok még az este megjelentek. Nemsokára bor, leves és hús várta a hazatérőket. Hajnal 4 óra tíz perczkor jeleztetett a hajó és az egészségügyi hivatalnokok azonnal elhagyták a kikötőt, a máhák megtekintése végett. A megkegyelmezettek mind türelmetlenül álltak a fedélzeten; a legelsőben utóbbi napokban betegek voltak és csak nagy nehezen birtak lábukon megállani. A hajó, miután elhagyta a Suez csatornát, sokat szenvedett a nyugati szelek által. Nehány percz elég volt konstatálni, hogy eltekinthe a tengeri betegségtől, az egészségügyi viszonyok a hajón kitűnőek, a miért a szabad közlekedés azonnal meg is engedtetett és a máhák futólagos megtekintése után mindegyik megkapta utlevélét és 2—4 frankot, mire partira szállhatott. A megkegyelmezettek lehetőleg szerényen viselték magukat és csak a feljük nyújtott kezeket szorították meg. — Soknak köny csillogott szemében. A legelsőben Narbonne felé fordultak, kik azért itéltek el, mert e városban vettek részt a

felkelésben. Párisi csak 80 volt a „Var” hajón. A párisi illetőségű megkegyelmezettek legnagyobb része a „Picardie” és „Seudre” hajókon érkezett.

— **Dumas-adoma.** A „Globe” egy eddig ismeretlen adomát közöl az idős Dumasról. Dumast meglátogatta egy barátja, ki öt évig volt távol Franciaországból. Hogy barátjának visszaérkezését megünnepelje, a „Három testőr” szerzője szolgájt Jeant két üveg pezsgőért küldte a pinczébe. — „Már nincs több pezsgó, Dumas ur”, mondá az inas. — „Hogyan? nincs több pezsgó? ... Hát az a száz üveg, mely alig egy hónapja érkezett ... felteszem, hogy nem én ittam meg.” „Nem, hanem vendégei.” — „Jól van, menj tehát a Pavillonba, itt a pénz.” — A szolga öt percz mulva visszatér két üveggel, míg Dumas a 100 üvegből valóknak ismer föl. — „Jean, Jean, mondá az öreg Dumas a szemrehányás hangján; semmi rosszat sem látok benne, hogy meglopod boraimat, de legalább hitelezhetnél egy pár üveggel.”

CSARNOK.

Arcachon.

A spanyol király és menyasszonya, Mária Krisztina főhercegnőnek találkozási helyét sokat emlegették közelebb Európa hírlapjai, — de a nagy közönség előtt csak most lett ismeretessé a neve is. Érdekesnek találuk tehát közölni róla a következő adatokat.

A francia nyugati határszél gyönyörű pontjai közt Arcachon a legszebbek egyike. Touristák keveset látogatják, pedig ép úgy megérdemelné, mint a Normandia északi tengeri fűrdő, vagy a spanyol félsziget déliebb bájoló vidékei. A kik a tenger és az erdő egyesült szépségei után vágyanak, gyönyörűnek fogják találni e pontot, ha a politika és romantika nem tenné is érdekessé. Az Atlanti oceaán ölelkezik itt egy büvölő tengeröbölben az öserdők hegyeivel; széles völgyek, magas hegyek, ringalózó hullámforrasok, erdős árada és apály, a nagy vízgömb érdekes tümönyei egyesülnek itten.

A helység öslakóinak persze sokkal több érzékük van a tengerparton minduntalan megújuló osztrigáregyek, mint szülőhelyük természeti bájába iránt, mely szépségeivel oda gyűjti messze földről az elegáns világot. Ez természetes. Az osztriga, az mely után ők csaknem kizárólag élnek. Nem, mintha nem ennek egyebet az inyenckor a kedvelt és drága csemegéjénél, hanem úgy, hogy a kagylók a legkeresettebb nemét nagy mesterséggel tenyészik, szaporítják, fogják a vester-mérvű kivitel kereskedést üzve, csaknem egyedül ez uton szerzik meg leheték minden eszközzel.

A part hosszában sok mérföldnyire terülnek el az osztriga-telepek, vagy a helyük ők nevezik: „osztriga-parkok”, melyek télen úgy, mint nyáron csak egy hemzsegen a férfiak, asszonyok, gyermekek seregétől, mely becsületesen fáradoz, hogy a távol és közel világra finyá uraságait ellassa legfinomabb csemegéjével. E szorgalmas nép, melynek száma meghaladja a harminczerezt, az Arcachon körüli falvakban lakik s évenként 40—50 millió darab osztrigát halászik ki a mesterséges ápolit telepekről, melyekből az arcachoni öbölben magában több van 5000-nél. Az idegen okosan teszi, ha e telepeket megtekinti. Egy kicsit furcsa kirándulás ugyan eleinte, mert az odaváló emberek a kíváncsian négyeszeri deszkát kötöznék a talpára, nehogy a tengerparti mocsároka süppedjen s úgy kell haladnia jó ideig, míg a szentek szentjébe eljuthat. De a fáradság kifizeti magát; sok olyat láthat ott az ember, a miről dolgozó szobájában jelentéseket olvasva, fogalmat se szerzhetett volna magának. Különb is e tengerparti halásznép élete kimeríthetetlen forrása az érdekességeknek.

Arcachon, melynek ezelőtt felszázaddal aig volt több, mint száz lakosa, ma szépen virázó városka haterz lélekszámmal, négy templommal, több iskolával s számtalan kis kávéházzal, a melyekben majdnem annyit politizálnak, mint a miénkben. De a parti város maga, habár magva, még is inkább csak függeléke a telepnek s lakóhelyül az idegenek csak a legforróbb nyár derekán választják, hogy az Atlanti oceaán felől lengedező hűvös szellős levegőt élvezhessék. A legmagasabb emelkedés fekszik az u. n. teli város, egy gyönyörű fényű erdő szélén, mely sok mérföldnyire terül el a parti magaslatokon.

Tizenhét esztendeje annak, hogy az ismert párisi bankár, Pereire a francia déli vaspálya részvényeivel egyesülve, itt az első nyaralókat építette. Ma itt már 60 ily nyaraló van, melyek vagy az erdő szegélyén állanak, vagy bevonultak mélyen annak árnyas lombjai közé, mint a madárfészek. Az éles északi és nyugati szelektől télen is megóvja az örökké zöld erdő s így a kintnő izléssel épült s többnyire fényűzéssel berendezett kisebb-nagyobb kastélyokat többnyire a közel vidékből és messziről jövő mellbetegek keresik föl s itt időznek télen át is nem csekélyebb előszeretettel, mint az Anglia déli tengerpartján fekvő Bournemouthban, mely fekvésére, épületeire s eredeti gazdaságára feltűnő családi hasonlatosságot mutat Arcachonnal.

Bourdeauxi gazdag kereskedők, mivel hogy Bourdeaux vasuton csak egy óra járásnyira van ide, egyre több és több épületet emelnek az erdőben s a nyári és téli város látogatottsága oly nagy, hogy az idegenek, mint a költöző vándormadarak, folyton meglepve tartják s számuk egy éven át meghaladja a 300,000 et is.

Mint egyetlen francia tengeri fűrdőben, úgy itt sem hiányzik a kaszinó; s noha épi-

tészeti stylje nagyon is képes, de oly jó el-látás és élelmezés található benne, s tornáczáról oly gyönyörű kilátás nyílik az erdőre, me-zőre, falvakra s a tengerre föl egész a biscayai öbölig, — hogy az ember még a nagyon is előretelakodó női fényes toillettelkel is kibékül, melyek új divatu parfümjekkel versenyezni szeretnének a tenyőerdők balszamos illatu levegőjével.

Az erdei kastélyok egyikében a Villa Monacóban, szállott meg Don Alfonso, egy másikban a Villa Bellegrárdában Mária Krisztina és anyja Erzsébet főhercegnő, József nádor leánya. Mindketten tekintélyes kísérettel érkeztek s mind a ketten fél-incogutóban éltek itt, — t. i. minden ember tudta, kicsodák s miért jöttek ide, s természetesen minden tettük, szavuk, pillantásuk általános kíváncsiaság tárgya volt. A két első nap csak a Villa Bellegarde kerítésén belől találkoztak; de később az ifju pár bátrabb lett s másútt is mutatkozott. A főhercegnő anyja s egy kis számú kíséret társaságában kimentek az erdő sétányaira, sőt csolnakokon kirándultak a tengerre is.

A főhercegnő nem kiválóan szép, „mais distinguée”, „elle peut poser pour une jolie femme”, „termetében és arczában nem hiányzik a kellem”, — ez volt felőle az itteni kényes francia nővilág ítélete. A királyról pedig azt mondják, hogy bizony elég szomoru lovagként vonult be Arcachonba, arca azonban később észrevehetőleg kiderült. — „L'amour est morte, vive l'amour!”

Legujabb.

— Szept. 6. —

Szerajevó, szept. 4. Milinkovics őrnagy Taslidsában egy küldöttséget fogadott, mely a lakosságunk hangulatát az okkupációt illetőleg kedvezőnek mondta. Taslidsa lakosai önkényt szolgálatját az épületanyagokat a barakkokhoz, Pribojban pedig ez okkupáció gyors keresztvitéletet kérik. De a szerb-albániáit határról a hírek kevésbé kedvezően hangzanak. Az albániaiak nem csitíthatók el és egyik főnökük, Jussuf Ali, mint a „Tageblatt” jelenti, fegyveres ellenállást helyezt kilátásba.

Jussuf Ali azt állítja, hogy 6000 harcos számára van fegyvere, és hogy az albánok között toborzani fog. A fővezérséget ugyiltszik egy Femil Ali nevezetű albániai vezeti. 20 ügynöke ugyanis 18 piasternyi hadiadót szarcol be fejenként, mely pénzzel azután az Ozman Nuri pasa seregéből toborzani szándékozik — Ozman pasának állítólag 10 zászlóaljja Novibazárba kellene jönnie, hogy az albán liga csapatait fölözlassa, de eddig egy török század sem érkezett oda.

Bécs, szept. 4. A bukai táborból jelentik, hogy a montenegrói fejedelem a király kíséretében részt vett a Parádorf melletti gyakorlatokban; 6 óráig folytonosan lovolt ült Hirlik, hogy a fejedelem már vasárnap szándékozik elutazni.

Bécs, szept. 4. Bismarck herceg lemondásáról szóló hir nem egészen alaptalan. A császárok találkozása következtében feszültsg állott be a kancellár és az udvar közt.

Bécs, szept. 4. A kémeleó bizottság jelentései kedvezőek. Milinkovics őrnagyot Plevyében, mely Taslidsának is nevezetik, a legzsevesebben fogadta a lakosság, jelentékeny szállítmányokat vett át a csapatszükségletekre. Pribojban a lakosság azt kérte, hogy csapataink még az idén vonuljanak be és szükség esetére saját házaikat bocsátotta rendelkezésre.

Bécs, szept. 4. A szerb kormány — elhatározta, hogy az Albániában nyilvánuló nyugtalanító jelenségekkel szemben a határőrséget a szerb-albániáit határon megerősíti. E célra az első osztályú milicziák a szomszédos kerületekben menetképesekké tétetnek.

Bécs, szept. 4. Az egyik itteni politikai hetilap állítóg jó forrásból értesül, hogy a magyar országgyűlés első ülésének egyikében interpellatiót fog intézni több előkelő képviselő a közlekedési miniszterhez és fölvilágosítást kérni azokról a provisiókról, a melyeket Herz és társai kaptak a vasuti sánálások címén.

Prága, szept. 4. Sladkovszky, az ifju csehek vezére, képviselői mandatumáról, állítólag veszélyes betegség miatt, lemondott.

Prága, szept. 4. A cseh reichsrathi és tartománygyűlési képviselők nem pntekben, hanem közvetlenül a reichsrath egybehívása előtt ülnek össze, hogy a biradalmi tanácsba való belépés fölött határozzanak.

A cseh bizalmi férfiak tegnap gyűlést tartottak. Rieger jelentést tett egyezkedéséről Taaffe grófnak.

Zágráb, szept. 4. A tartománygyűlés a városok osztályzata feletti általános vitát megkezdte, miután Zivkovic kijelenté, hogy a kormány a bizottság javaslatát, a különvita módosításának fentartásával elfogadja. A vita a 10-ik §-ig haladt.

Konstantinápoly, szept. 4. A görög-török alkudozások mára kitűzött tanacskozás szept. 6-ára elnapoltattak.

Mondják, hogy Savfet pasa a határszabályozás kérdésének rögtön tárgyalását akarja indítványozni.

A török meghatalmazottak hir szerint utasítást kapnak, hogy ama fentartások felett, melyeket a porta a berlini kongressus 13-ik jegyzőkönyvének elfogadása folytán magának kikötött, a vitát meg engedjék.

A szultán ma fogadja Montenegró követét.

Alexandrovo, szept. Sándor czar Vilmos császárt délelőtt meglátogatta. Dáleben a két császár elutazott.

A romániai zsidó kérdéshez. Németország, illetve Bismarck herceg a következő feltételek alatt egyezett abba, hogy a berlini szerződésnek a zsidók egyenjogúsítására vonatkozó része ne teljesíthessék: a román alaptörvények 7. §-ához ez csatolattatik: „A polgárok valláskülönbség nélkül élvezik polgári és politikai jogaikat.” Azon zsidók számára pedig, kik egyenjogúsítottak, a következő nyolcz osztály állittatik fel: 1) azok, kiknek saját birtokuk van, mely leg-alább ezer kétszáz frankot jövedelmez; 2) azok, kik kereskedők vagy gyárosok s évenként 130 frt. közvetlen adót fizetnek; 3) azok, kik román lobogó alatt szolgáltak, vagy a katonaiállásnál legalább jelentkezték; 4) azok, kik egyetemi oklevelet nyertek; 5) azok, kik román gymnasium vagy lyceum hat osztályát elvégezték; 6) azok, kik a köztönak adományoztak, vagy jótékony intézetet alapítottak; 7) azok, kik gyárakat építettek; 8) a kik román nyelven irodalmi művet szerettek. A külföldiekre nézve pedig a 7. §. azon pontja, mely az idegeneknek 10 esztendei tartózkodás után adja meg a polgárjogot, megváltoztatattik, s öt évvel helyettesítették. A fölsorolt nyolcz osztályhoz tartozó romániai zsidók száma 35—50,000.

KÖZGAZDASÁG.

— **Magyarország sörtermeléséről** érdekes kimutatást közöl a „Gambinus.” 1878. évi folyamán a magy. korona területén 194 serfőde volt üzletben s azokban 508.418 hectoliter sör gyártattot 6.905.695 sacherout fokkal, mely után 1.002.950 frt seradó lett fizetve, ami a megelőző évhez viszonyítva 70,534 hectoliter növekedést tesz. Ezen növekedés mintegy 13%-nak felel meg s ugy nemzetgazdasági mint pénzügyi szempontból igen fontos az államra nézve. Azonban bármily örvedetes is ezen haladás, még távolról sem áll arányban a termelés azon mértékével, mely az ország kedvező helyzeténél fogva várható és a természeti viszonyok által mintegy icidálva van. — A termelés fejlesztése érdekében kívánatos volna, mondja a „Gambinus,” hogy az állam a sörtermelést kevésbé adóztassa meg, az üzletet szabadabb tegye és a kivittet előmozdítsa. Lejenként csak 3 liter sör-termelés esik 6 kr. seradó, a mi nagyon kevés s háromszor akkora összegre is emelkedhetnék. Az elfogyasztott komló tett 996 méter-mátszát s az elfogyasztott árpa 131,157 méter-mátszát. Az üzletben volt serfődzők közüli esik Magyarországra Erdélylyel 161, Horvátországra 18, s a határvidékre 15. A mo narchia egésze területén ellenben üzletben volt tavaly 2352 serfőde s azok 11,323.444 hektoliter vagy 122.488.423 hectoliter fok sert állítottak elő, melyek után a fizetett adó 21.041.631 frtot tett. — A serkivitel 214.422 hectoliterre s az adó visszatérítés 11.111.796 frtra rugott.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

(A nyári színházban.)

Kolozsvárt, szombat, 1879. szeptember 6-án.
A K É T Á R A .
Színmű 5 felv. 7 képpel. Írták D'Ennery és Corman. Ford. Vezéry Odón. Rendező Szentgyörgyi.

Kezdeté 7 1/2 órakor, vége 10 kor.

Közelebbi jndonság Moldován eredeti énekes népszimnűve az erdélyi magyar-román népeletről:
A szép Ilianna.
Zenéje Nagy Gábortól.

Bécsi tőzsde.

Szept. 5-én 1879.

Magyar arany-árjardék	91.65
Magyar) kincstári utalvány 1 kibocsát.	—
Magyar) kincstári utalvány 2 kibocsát.	—
Magyar kel.-vasút 2 kibocsát. Államköt.	82.50
Magyar kel.-vasút 1876. évi Államköt.	74. —
Magyar vasúti kölcsön kötv.	111.20
Magyar földterhermentési kötvény	87.50
Temesi földterhermen. kötvény	85.50
Erdélyi földterhermentési kötvény	86.25
Horvát-Szlavon földterhermen. köt.	87.75
Szabolczma váltásig kötvény	89. —
Osz. egyeség államadórág papírban	66.45
Osz. egyeség államadésság ezüstben	63.05
Osz. aranyárjardék	79.60
1880. állam-sorsjegye	123.30
Osz. magyar bankárjardégy	820. —
Osz. hitintézeteti rézvény	255.90
Magyar hitelbank	246.75
Ezüst	—
Cs. k. arany	559. —
Napoleon'or	982. —
Német bírod. mark	67.75
London	117.80

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő

K. PAPP MIKLÓS.

NYILTÉR.)*

Az Entress-féle

ALLATSEREGLETBEN

szombaton délután 4 órakor lesz

a kigyók etetése.

Bementi díj 1-ső hely 30 kr.

2-ik " 20 kr.

Gyermekek felét fizetik.

*) E rovatban megjelenő cikkekért szerkesztőségünk semmi felelősséget nem vállal el.Szerk.

Nürnbergi diszárúk, lovagló- és vadász-kellékek, fürdő-,
lát- és illatszerek, dohányzó készletek.

(2-3)

ŐSZI IDÉNYRE

legujabb posztó-, filcz-kalapok fiuk és urak részére.

Fiu-kalapok darabja	1 frt 20 krtól, 3 frt 20 krig.
Uri „ „	1 „ 80 „ 5 „ 50 „

FÉRFI-, NŐI- ÉS GYERMEK-CZIPŐK

legnagyobb raktára.

1 pár gyermek-czipő, bőr vagy brünel	1 frt 60 krtól, 3 frtig.
1 „ női „ posztó, bőr vagy brünel.	3 „ — „ 5 „
1 „ férfi czipő	6 „ — „ 9 „
1 „ fiu „	3 „ 60 „ 4 frt 50 krig.

CSAPÓ SÁNDOR

nagy árutárlata Kolozsvártt,
főter, „Nemzeti szálloda“ alatt.

Vidéki megrendelések legpontosabban
teljesítettnek.

UTAZÓ KELLÉKEK

1 darab női kézi táska, vászon- vagy bőrből	90 krtól, 10 frtig.
1 „ kézi uti táska, bőr- vagy vászonból	2 frtól 20 „
1 „ uti bőrönd	1 frt 50 krtól, 20 „
1 „ uti faláda	4 „ 20 „ 18 „
1 „ uti nyak-táska	2 forinttól 8 „

DITMÁR R.

nagy petroleum-lámpa raktára; — függő közönséges, finomabb éttermekben; — asztali-, konyha- és fali-
lámpák gyári árakban.

Iskolai kellékek

fiu- és leány-gyermekek számára.

Iskolai könyvtáskák leánykáknak	50, 60, 70 kr., egész 2 frtig.
„ „ fiuknak, vállra függeszthetők	55, 60, 70 „ „ 1 frt 50 krig.
Rajzeszközök 1 frt 20 krtól 4 frt 50 krig. — Festékek dobozban 6 krtól egész 2 frtig. — Toll-szekrények bádogból 20, 40, 50 kr., fából drbja 5 kr. — Tenta-tartók, zsebben hordhatók 20 kr. 1 frt 20 krig. — Zsebkések nagyválasztékban 15 krtól egész 6 frtig.	

Mindenféle háztartás és konyhaeszközök, aczél-árúk, gyermekjátékok, Tho-
net-féle székek, fauteuilek és kanapék hajtott fából.